

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Autorský zákon, sa predkladá na základe úloh vyplývajúcich z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 491/2019 k Návrhu na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc a na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021.

Cieľom navrhovaného právneho predpisu je transponovať do právneho poriadku Slovenskej republiky dve nové smernice Európskej únie.

Prvou z nich je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (ďalej len „smernica o autorskom práve“). Smernica o autorskom práve pristúpila k harmonizácii rôznych oblastí autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, u ktorých si to vyžiadala rýchly rozvoj digitálneho prostredia v EÚ, a preto je rozčlenená do niekoľkých samostatných častí, v ktorých sa postupne dotýka rôznych tém - výnimiek a obmedzení z autorského práva, opatrení na zlepšenie licenčných praktík a prístupu k obsahu a opatrení na dosiahnutie dobre fungujúceho trhu autorských práv.

Novelizáciou Autorského zákona sa v zmysle smernice o autorskom práve stanovujú nové povinné výnimky z autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. Zároveň je potrebné rozšíriť a doplniť ustanovenia k existujúcej úprave obchodne nedostupných diel a na to nadväzujúcej problematike uzatvárania rozšírených hromadných licenčných zmlúv. Ďalej je potrebné vytvoriť nové právo súvisiace s autorským právom pre vydavateľov periodík, na základe čoho sa do časti Autorského zákona o právach súvisiacich s autorským právom pridáva nová – piata hlava s vymedzením náležitostí predmetného práva. Návrh zákona súčasne zavádza nové povinnosti pre poskytovateľov on-line služieb zdieľania obsahu a upravuje tiež otázku zodpovednosti týchto subjektov za konkrétne spôsoby použitia autorskoprávne chráneného obsahu. V menšej miere sa vyžadujú zásahy do problematiky zmlúv, ako aj do vzťahov medzi nositeľmi práv a používateľmi, vrátane vzťahov s organizáciami kolektívnej správy. Celkovo by transpozícia smernice o autorskom práve do Autorského zákona mala prispieť k zlepšeniu využívania kreatívneho obsahu v digitálnom prostredí, ktorá na jednej strane niektorým subjektom pridá práva či povinnosti, avšak na druhej strane otvorí nové možnosti použitia predmetov ochrany a udeľovania licencií. Celému digitálnemu trhu by mali pomôcť aj nové nástroje transparentnosti (napr. dodatočné vyrovnanie alebo niekoľko doplňujúcich informačných či oznamovacích povinností) a väčší dôraz sa kladie aj na využívanie alternatívnych metód riešenia sporov ako je mediácia alebo arbitrážne konanie.

Druhou smernicou preberanou do Autorského zákona je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré on-line vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a ktorou sa mení smernica Rady 93/83/EHS (ďalej len „smernica o on-line prenosoch vysielateľov a o retransmisii“). Smernica o on-line prenosoch vysielateľov a o retransmisii reguluje predovšetkým časť on-line služieb spojených s vysielaním, reaguje na nové metódy retransmisie a zavádza prenos programov prostredníctvom techniky tzv. priameho vstupu. Jej

cieľom je uľahčiť cezhraničné poskytovanie on-line služieb, ktoré sú doplnkom k vysielaniu, a retransmisii televíznych a rozhlasových programov s pôvodom v iných členských štátoch, a to prispôbením právneho rámca týkajúceho sa výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom relevantných pre tieto činnosti. Vo vzťahu k niektorým častiam on-line vysielania televíznych a rozhlasových vysielateľov (k tzv. doplnkovým on-line službám) preto uvedená smernica zavádza zásadu krajiny pôvodu, podľa ktorej sa k vymedzeným autorskoprávnym spôsobom použitia vysporiadajú práva a uzavrú licenčné zmluvy len v členskom štáte vysielateľa.

Predkladaná novela Autorského zákona sa snaží inkorporovať zásadu krajiny pôvodu pri doplnkových on-line službách do už existujúcich inštitútov a zmlúv (konkrétne do ustanovení o rozšírených hromadných licenčných zmluvách) v Autorskom zákone tak, aby sa jednak predišlo nadmernej administratívnej záťaži vysielateľov i používateľov, a jednak aby nedochádzalo k vytváraniu nových špecifických postupov vysporiadania práv. Vďaka rozšíreniu územného rozsahu licencie v Autorskom zákone tak nebude nutné vysporiadať práva aj v iných členských štátoch, kde sú doplnkové on-line služby tiež dostupné. V oblasti retransmisie návrh zákona rozširuje povinnú kolektívnu správu práv aj na ďalšie spôsoby retransmisie, vrátane retransmisie cez internet v spravovanom prostredí, avšak okrem káblovej retransmisie, ktorej režim ostáva nezmenený, keďže je už upravená smernicou 93/83/EHS. Novela Autorského zákona tiež upravuje vysporiadanie práv v prípade prenosu programov prostredníctvom techniky tzv. priameho vstupu. V zmysle zachovania konzistentnosti Autorského zákona sa novela venuje najmä úprave relevantných autorskoprávných spôsobov použitia (napr. verejný prenos, retransmisia) a ich definícií (kým nové pojmy z oblasti vysielania a retransmisie, ktoré uvedená smernica zavádza, sa dopĺňajú do obsahovo príbuzného návrhu zákona o mediálnych službách). Z toho dôvodu sú novelizované prevažne ustanovenia o spôsoboch použitia, ku ktorým možno uzatvárať rozšírené hromadné licenčné zmluvy, ako aj ustanovenia o povinne kolektívne spravovaných právach. Vzhľadom na cezhraničné aspekty by malo prebratie danej smernice do Autorského zákona pozitívne ovplyvniť kreatívny priemysel, zlepšiť investície do nového obsahu a predovšetkým podporiť kultúrnu rozmanitosť prostredníctvom vysielania a retransmisie programov.

Predkladaný návrh taktiež rieši niekoľko aktuálnych aplikačných problémov z praxe a legislatívno-technicky spresňuje viaceré ustanovenia. Na základe rozsiahlych konzultácií so širokým spektrom zainteresovaných subjektov, ktoré predchádzali príprave návrhu zákona, sa predovšetkým spresňujú a dopĺňajú niektoré ustanovenia piatej časti Autorského zákona o správe práv.

Prijatie navrhovaného zákona nebude mať vplyv na informatizáciu spoločnosti, životné prostredie, rozpočet verejnej správy, environmentálny vplyv, sociálne vplyvy, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Prijatie navrhovaného zákona bude mať vplyv na podnikateľské prostredie. Vplyvy sú podrobnejšie vymedzené v doložke.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a s právom EÚ.